

Біологічний азот.– К.: Світ, 2003.– 424 с.

3. Патица В. П., Петриченко В. Ф. Мікробна азотфіксація у сучасному кормовиробництві // Корми і кормовиробництво : міжвід. тематич. наук. зб. // Вип.53. – Вінниця, 2004. – С. 3 – 11.

4. Поліщук В. Г. Вплив обробки насіння бактеріальними препаратами на врожай квасолі / В. Г. Поліщук // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Агрономія і біологія". Вип. 12 (11): Науково-методичний журнал / Сумський національний аграрний університет. - Суми: СНАУ, 2005. - С. 63-68.

5. Токмакова Л. Мікробні препарати на основі фосфатмобілізуючих мікроорганізмів у землеробстві // Пропозиція. – 2006. - № 9. – С. 36-38.

ГОРИЗОНТАЛЬНА НЕОДНОРІДНІСТЬ БУРУВАТО-ПІДЗОЛИСТОГО ОГЛЕСНОГО ҐРУНТУ ПІВДЕННОГО ПЕРЕДКАРПАТТЯ НА СХИЛАХ

Літич Т.С., студентка 1 курсу, Галицька О.М., студентка 3 курсу спеціальності 6.090101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вахняк В.С.

Кафедра землеробства і агрохімії

Рельєф є одним з чинників горизонтальної просторової диференціації ґрунтового покриву внаслідок перерозподілу кліматичних показників (сонячної радіації та атмосферної вологи), міграційних потоків речовин, характеру рослинності тощо.

Тому ґрунтовий покрив силових земель зазнає додаткових змін, ускладнюється він за рахунок зменшення ареалів ґрунтів, особливо це стосується таксономічних одиниць нижчого рівня (роди, відміни). Але не завжди ускладнення відбувається виключно від ерозійних процесів, очевидний вплив має специфіка елементарних процесів ґрунтоутворення на різних елементах схилу.

Тому наші дослідження були спрямовані на вивчення особливостей будови профілів бурувато-підзолистих ґрунтів південного Передкарпаття та їх властивостей з метою встановити чинники горизонтальної просторової диференціації структури ґрунтового покриву схилувих земель.

Порівнювали ґрунти різних елементів схилу – верхня частина та шлейфова частина схилу (ґрунтові розрізи), верхня, середня і нижня частин (6 ґрунтових прикопок включно з ілювіальним горизонтом).

Схил західної експозиції прямий, крутизна схилу 4-6 градусів, довжина до шлейфової частини 420 м, шлейф виражений чітко. Польові та лабораторні дослідження проводили за загальноприйнятими методиками.

За морфологічними ознаками ґрунт верхньої частини схилу більше гумусований (до глибини 90-120 см), з більше розвиненим ілювіальним горизонтом, менше оглеєний. Ґрунт шлейфової частини схилу має менше виражений ілювіальний горизонт, але більше оглеєний (оглеєння вище ілювіального горизонту і краще виражені ознаки).

Ґрунти кислі. Виявлено чітке зниження обмінної кислотності (за рН сольової витяжки) до горизонтів Eh-EI з наступним підвищенням показників актуальної та обмінної кислотності в ілювіальному та перехідному горизонтах.

Встановлено, що у ґрунті верхньої частини схилу активна кислотність відіграє більшу роль, оскільки різниця між рН водним та сольовим тут вища і з глибиною збільшується. В природі кислотності значну роль відіграє обмінний алюміній, якого міститься 21-24 мг-екв./100 г ґрунту і який є, очевидно, лімітуючим чинником в одержанні високих урожаїв сільськогосподарських культур.

Ємність поглинання вища у нижній частині схилу, що пов'язано з більшим вмістом гумусу. Проте насиченість основами вища у ґрунтах верхньої частини схилу, де більше обмінних основ.

На основі проведених досліджень горизонтальної неоднорідності властивостей бурувато-підзолистого ґрунту на схилі (порівняння результатів вивчення прикопок) встановлено наступне.

За морфологічними ознаками еродованість ґрунту в межах поля проявляється від середини до нижньої частини схилу, тобто, на 2/3 поля (крім 1/3 верхньої частини поля та шлейфу схилу).

Вміст гумусу у ґрунті має чітко виражену тенденцію до зниження вниз по схилу, яке проявляється у всіх шарах до 60 см з затуханням з глибиною.

За показниками обмінної кислотності схил менш однорідний і менш кислою є частина поля на середній і нижній частині схилу, більш еродованій, що суперечить літературним даним.

Гідролітична кислотність орного шару по схилу вниз зменшується, але виявлено незрозуміле підвищення кислотності з глибиною на схилі, що також суперечить ерозійним процесам. По вмісту обмінного алюмінію простежується тенденція перерозподілу його в нижню частину схилу з накопиченням на глибині 50-60 см внаслідок підсилення оглеєння в нижній частині схилу і низу профілю в цілому.

Ємність поглинання змінюється аналогічно до вмісту гумусу – поступове зменшення по схилу, що підтверджує основну роль гумусу в формуванні поглинального комплексу ґрунтів.

Обмінні основи підтверджують ерозійні процеси – вміст їх збільшується з глибиною в сторону зниження схилу.

Урожайність ярого ячменю відповідає природній родючості ґрунту – на рівні 22-26 ц/га.

Відзначається значна неоднорідність поля за урожайністю (коливання становлять від 19,1 до 36,5 ц/га на різних елементах схилу), яка зумовлена

розвитком ерозії в середині і нижній частині схилу та пертзволоженням і оглеєнням в нижній та шлейфовій частині схилу.

Зменшення урожайності вниз по схилу складає до 10,3 ц/га (30 %) порівняно з ґрунтом верхньої частини схилу.

ОЦІНКА НОМЕРІВ ГРЕЧКИ ГІБРИДНОГО ПОХОДЖЕННЯ У СЕЛЕКЦІЙНОМУ РОЗСАДНИКУ

Камінна О.О., студентка 3-го курсу спеціальності 6.090101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вільчинська Л.А.

Кафедра селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін

Гречка - важлива сільськогосподарська господарська культура, яка займає достойну нішу в структурі посівних площ. На Україні у 2010 році валовий збір продукції становив 133,7 тис. т з середньою урожайністю 6,7 ц/га, загальна зібрана площа 198,6 тис. га, а у 2011 році валовий збір продукції зріс до 281,5 тис. т з середньою урожайністю 9,9 ц/га, загальна зібрана площа складала 285,6 тис. га.

Хмельницька область посіла друге місце в Україні по виробництву гречки. У 2011 році на теренах нашої області було зібрано 30,4 тис. т валової продукції, з середньою урожайністю 8,0 ц/га, загальна кількість зібраних площ становила 38,1 тис. га. Хоча це і непогані показники, але не рекордні. Максимальний зафіксований урожай цього сезону склав 13,6 ц/га у Харківській області, він є високим, але наукові установи подають дані про урожай 25-30 ц/га.

Основним завданням сучасної селекційної науки є створення нових високоурожайних сортів із покращеними технологічними показниками якості зерна.

Мета і завдання досліджень: здійснити порівняльну оцінку нового сорту гречка Малинка за урожайністю, технологічними показниками якості зерна та виділити цінні рослини у порівнянні із сортом-стандартом Вікторія.

Матеріал вивчали згідно загальноприйнятої схеми селекційного процесу. Стандартом у всіх розсадниках виступав сорт Вікторія, занесений до реєстру сортів рослин України, який висівали через групу номерів однакового походження, або через 10 номерів.

Закладку дослідів, оцінку матеріалу, аналіз рослин, урожаю і якості зерна проводили відповідно загальноприйнятій методиці державного сортовипробування. Спосіб сівби – широкорядний з шириною міжрядь 45 см. Сівбу проводили 12 травня.